Kamagurka over schilderen in het tijdperk van de mobiele technologie

Kama 24 uur non-stop live op iPad in Stedelijk

Kamagurka maakt volgende week donderdag een etmaal lang, in het bijzijn van publiek, schilderijen op de iPad in het Stedelijk Museum Amsterdam. Die worden daar meteen geprint, ingelijst en opgehangen. Vrijdag worden de doeken vernietigd. „Een jaar geleden had dit nog niet gekund", zegt Kamagurka.

PAUL STEENHUIS

Kamagurka: „Je kunt op de iPad mooie schilderijen maken. Het mist alleen het natte van schilderkunst" Foto Ken Zilvold

Als je een niet-artiest, heeft Kamagurka al weer een nieuwe kunstomwenteling bedacht: „We maakten het Zwarte Kunstwerk beginnen. Voor mensen die een schilderij in huis hebben. Dat kan ik dat kunstwerk op een magnetische manier opnieuw. We eenmaal dan het schilderij, en hecht de en en mooie gloren aan. Die kan je dan in huis ophangen en daar naar kijken. Als je die om dan hebben, kan je ons weer bellen..."

Zo filosofiert Kamagurka in de ambachtelijke glasblazerij in Leerdam, tussendoel van het Glasmuseum. Hij is daar ter voorbereiding van een grootschaps kunstproject dat hij volgende week, donderdag 31 maart, gaat uitvoeren een '24-uurs iPad performance' in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Een compleet etmaal vanaf 12 uur 's middags gaat de Vlaamse schilder en tekenaar in het Stedelijk non-stop schilderijen op een iPad maken, die vervolgens in het museum geprint worden op doeken van schilderdoeken van 1 meter hoog en 75 cm breed. De datafiles zullen die kunst zal maken, worden ingelijst en opgehangen in het Stedelijk. Het museum is open gedurende de hele performance, het publiek is welkom, ook 's nachts.

Tegen half twaalf de volgende schemer worden alle schilderijen vernietigd. Ze worden in een grote palmbrander gestopt, zo'n apparaat waarin honderdduizen verstoofd worden. De stroomer staat voor het museum. Alle schilderijen die Kamagurka tijdens de afgelopen 24 uur gemaakt heeft worden omstreeks 12 uur vernietigd. Deze kunst kent dierlijke vriddag met een speciale bijlage, waarin de schilderijen zijn afgebeeld, de catalogus bij deze bijzondere performance. De uitgevers van de identieke schilderijen worden vervolgens naar Leeuwden gebracht, naar het Glasmuseum, voor verdere bewerking. Ze eindige die bijzondere 24-uurs kunstproject volgende week, op een al even onvoorstelbaar lichtjes datum, 1 april.

Maar het is zeker geen grap, vertelt Kamagurka in de ambachtelijke glasblazerij in Leerdam, waar hij met een Tsjechische en Leerdamse glasblazer de zeer arme van elk tijdperk een kolossaler hoog uitmoogt. Maar in de ruin van het Glasmuseum zullen uiteindelijk de resten van de kunstwerken uit het Stedelijk verbrand worden, en in deze Kamagurka vervorpen armen van zwart glas worden opgeborgen. Die armen met de gecremeerde kunst worden daar later neergezetmeld. Kamagurka schetst nu verschillende ontwerpen voor de urn op papier, en teken ondertussen op de iPad zijn dagelijkse cartoon voor de voorpagina van *NRC Handelsblad*. Hetzelfde vrijdag 16 maart. Gaddafi en de no fly zone in Libië zijn het onderwerp. Hij verstuurt op zijn iPad tussen twee's op internet van de Libische bilder naar het tekenprogramma Sketchbook Pro, waar hij uit het digitale palet de kleuren haalt, en schetst. Even later, met een dinsdag op de knop, is de kleurige cartoon per e-mail verzonden naar de krant, via de wifi.

Kamagurka, voorheen bekend als cartoonist, is de laatste jaren meer en meer actief als kunstschilder. In 2008 zette hij zichzelf als beeldende kunstenaar ook al onder tijdsdruk: hij maakte het hele jaar door elke dag een schilderij, in olieverf of acrylverf. Dat project *Kamakunst* mondde uit in expoities in België en Nederland, onderwerp in het Van der Togt museum in Amstelveen, vertig jaar.

Kamagurka maakt serieus werk van zijn beeldend kunstenaarschap, maar dat betekent niet dat zijn werk zonder humor is. Voor een dad is dezelfde absurdie en soms tragikomische humor die ook zijn cartoons kenmerkt, in zijn schilderijen terug te vinden. Hij spreekt ook vaak met de kunstgeschiedenis in zijn schilderijen, zoals het schilderij *Kunst is moeilijker* uit 2000, of *Dejeuner sur l'herbe* uit 2003, waarbij we het lunchend gezelschap van Monets beroemde schilderij de der de grond zien. „Humor is een onderdeel van de serieuze kunstgeschiedenis dat zeer vaag wordt, maar wel degelijk aanwezig is [-] Kamagurka's benadering van kunst is gebaseerd op de bijzondere combinatie van waarneming, bewondering en komische relativering," schrijft kunsthistoricus Kim Oosterlen over Kama's kunst in het cultuurtijdschrift *Bonaventura* van de Uva vorige maand.

Bij de 24-uurs iPad performance komt daar nog fascinatie voor wat nieuwe technisch mee kunst door bij. „Het idee voor de performance is in Berlijn entstanden, bij een expositie van mijn nieuwe samenhangende tak van schilderkunst die Kamagurka zelf heeft omschreven als de kunstmatig-periode. Bij het zeldzamelijke schilderen Kama uit zijn hoofd een gezicht, en vervolgens wordt dat schilderij per vr. kraan, internet gepublicerd maar de vraag: kent u iemand die op die gezichte lijkt. Eerst is er dan het pentren, vervolgens wordt degene die er op lijkt er bij gezocht via de media. Twaalf van die accidentalistische portretten werden in 2009 in Amsterdam op grote billboards getoond door de Belter Karel Galerie (KZG), in samenwerking met het Cobra Museum. Verschillende 'poppentheaters' meldden zich. Met KZG ontwikkelde Kamagurka het plan om deze zelfde portretten ook in Berlijn, Londen en andere steden te tonen. Uiteindelijk is het plan deze reizen uit verschillende landen, die op elkaar lijken, toch niet zeer 'zuiver authentieke'-project, maar samen te brengen. Over het iPad project zegt Kamagurka: „Ik zat in Berlijn met Han van Wei van KZG en Eli Ottenhof van het Cobra Museum te praten over hoe zoal alles tegenwoordig gaat. Je vliegt binnen een uur van Amsterdam naar Berlijn. Ik had net een iPad gekocht, een duurder cartoons te maken voor NRC. Daarmee kan ik in een minuut een tekening doorsturen. Toen ik begon te tekenen voor de krant in de jaren zeventig, moest ik die een week aan te vieren zoiet opmaken. Eerst van Gent naar Sint-Niklaas om de tekening daar te posten. Want als ik in België de tekening ook posten, zou die zo twee weken pas aankomen. Dus op maandag naar Nederland rijden, tekening posten, en vrijdag stond die dan in het CS."

Toen kwam de tiemachine. Kamagurka: „Ik kwam bij een kunstenaarsboekhandel en zag daar een gouden mooie apparaat staan. Wat is dat? vraag ik. Dat is een soort telefoon voor tekeningen, zei de man. Je stopt er een tekening in, en aan de andere kant komt die tekening bijna op hetzelfde moment er weer uit. Ik ben naar de bank gegaan om een lening af te sluiten, want zo'n apparaat wilde ik. Vervolgens heb ik NRC Handelsblad gebeld, en andere bladen waarvoor ik tekende, Humo in Brussel en *Marie Kiri* in Parijs. Daar hadden ze er nog nooit van gehoord, maar na een paar weken hadden ze allemaal een faxmachine gekocht."

Die voortschrijdende technisch en tiemomenten de snelheid moet op een of andere manier toch ook in de kunst merkbaar zijn, vond Karna. Schilderijenexposities, zo bespreek hij met Van Wei en Ottenhof in Berlijn, hebben essentieel nog het tempo uit de tijd van de postkoets. Een kunstenaar werkt een jaar of langer aan schilderijen. Die worden dan een maand of zo opgehangen in een museum of galerie. Je denkt dan dat ga ik binnenkort nog ook eens kijken. „En dan heb je eindelijk tijd om te gaan", zegt Kamagurka. „En dan hangt er intussen weer weer van een andere kunstenaar. Te laat."

Het bijzondere van de kunstervaring, vat het hedendaagse kunstwerk, verandert door de snelheid. Door de technisch van de moderne tijd. Hoe jaren dertig schreef de filosoof Walter Benjamin daar al een essay over, *Het kunstwerk in zijn tijdperk van zijn technische reproduceerbaarheid*: de verbanding tussen het unieke kunstwerk (maar helaas te reproduceren door de nieuwe technieken) en het publiek veranderd, zidan Benjamin. De introductie van de iPad, voorjaar 2010 door computerbedrijf Apple op de markt: gebracht, vraagt een nieuw hoofdstuk aan die oorspelling van, volgens Karna.

„Je kunt op de iPad mooie schilderijen maken. Een fotos kunstenaar als David Hockney doet dit ook. Je kunt met een pakt kleuren mengen, toetsen aanbrengen, kleur opbrengen met verschillende structuren – het enige alleen het natte van schilderkunst. Ze noemend het idee waarom maken we niet een expositie waarbij die snelheid uitgebeeld wordt.

„Het bijzondere is dat je er dan echt bij bent, als publiek. De kunstwerken worden er in hoog tempo gemaakt, en verdwijnen ook weer. Hetzelfde

> „Schilderijenexposities hebben nog het tempo uit de tijd van de postkoets"

een unieke, niet reproduceerbare ervaring, maar de magelijk dankzij de moderne technieke. Een jaar geleden was de iPad er nog niet, toen kon dit nog niet. Je moet er bij geweest zijn, je kunt niet later nog eens uitnodigingen om het te bekijken. Het gaat zegelijk ook over de kunstenaarshet van kunst – alle kunst, ook de kleine lijn, zal ook verdwijnen. Vandaar comeren we de schilderijtjuppen ook, en dan we die vertgeers in urnen." Met dat idee voor zo'n 24 uurs iPad performance van Kamagurka gingen van tot van de Stiner Karel Galerie langs bij het Stedelijk Museum in Amsterdam. Daar organiseren ze in het museumdeel dat al wel open is exceptionele nood kunst en moderne media, met lezingen en discussies en manifestaties (zie kader). Daar bleek Karna's project goed in te passen. Vandaar dat 31 maart dan de performance is, overlaat met discussies en lezingen over kunst en moderne media. Het sluit bovendien goed aan onder Kamagurka in het Stedelijk Museum Amsterdam al verder aan stap van tekenaar/cartoonist naar kunstschilder uitte. In 2006 had Kamagurka er een expositie van schilderijen, op uitnodiging van toenmalig museumdirecteur Rudi Fuchs, geëiteld *Van de Twee*.

Ook wat dat transcendent betreft, sluit de performance van Kamagurka aan bij zijn vorige expozitie in het Stedelijk. Kamagurka: „Ik heb al een eerder non-stop schilderijen gemaakt, in het Huizen Huis in België, tijdens een radiodiaw. En ik heb met een vriend ook al eens het experiment gedaan om een hele dag te tekenen. Hij zat met een stopwatch aerst in twee minuten een compleet cartoon maken, daarna in 1 minuut. Je maakt in een minuut, je vreft in legenst steeds meer bedoeles opeetkes. Je breiu produceert vuilnisse cas je kunt maken. Wat ik nu ook schilderen op de iPad, tijdensde 24-uurs performance, weer ik ook nog niet. Het gebeurt daar op dat moment, in die concentratie. Mensen mogen er bij staan, maar ze aanraken er alt mag concentratie laten, dat mag niet. Dan kan ik niet in zo'n gemoedsmoment daar schilderen. Er denk dat ik zo'n zevenig schilderijen, dele of vier per uur gemaken."

Het hele proces is wel te volgen: het schilderen op iPad, het uitprinten (de printers staan in het museum), de ontstemen van Kamagurka die de op canvas geprint schilderijen opspannen en aan de muur hangen, en het vernietigen van al die schilderijen, alles voor publiek toegankelijk van 12 uur donderdag 31 maart tot 12 uur vrijdag 1 april. Kamagurka: „Het heeft ook iets meditatiefs: heel hard werken aan iets moois, dat dan vernietigd wordt. Net zoals de Tibetaanse monniken die een prachtige mandala maken, een kunstwerk met mooie patronen van zand dat als het klaar is wordt weggeveegd."

Open nacht

Het Stedelijk Museum Amsterdam is de hele nacht open voor publiek bij deze Kamagurka's 24-uurs iPad performance op do 31 maart t/m vr 1 april, van 12u tot 12u. Ook is er 31 maart een lezingenavond met het thema 'mobiele technologie en kunst: Move It!', van 19.30u-23u. Daar spreken Sander Verdonk en Willem de Ridder over smartphonekunst. Eli Ottenhof interviewt Kamagurka tussen de bedijven door in het café mobiele-mediakunstwerken. Gratis met museumkaartje (€ 10). Tot zondag 26 mei 'Vaste' is april zijn in het Glasmuseum Leerdam Kamagurka's urnen te zien, als onderdeel van de expositie over de 'vergaperte mens'. www.stedelijkamsterdam.nl